

عنوان مقاله:

تحلیل تطبیقی میزان عقل گرایی ماتریدیه و سلفیه در مسائل توحیدی

محل انتشار:

پژوهشنامه کلام، دوره 10، شماره 19 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسندگان:

مجتبی مرادی مکی - طلبه سطح ۴ مدرسه عالی نواب. مشهد؛ دانش آموخته دکتری دانشگاه ادیان و مذاهب. قم

محمد حسین موید - طلبه سطح ۳ مدرسه علمیه عالی نواب. مشهد

مهدی فرمانیان آرانی - عضو هیئت علمی دانشگاه ادیان و مذاهب قم

خلاصه مقاله:

مسئله جایگاه عقل در آموزه‌های اعتقادی از گذشته نزد پیروان مذاهب مختلف کلامی یکی از مباحث اختلاف برانگیز و اساسی بوده است و اندیشه وران مذاهب مختلف در این مسئله دیدگاه واحدی ندارند و نظرات مختلفی را طرح نموده اند. در این میان عالمان ماتریدی و سلفی در این مسئله اختلاف نظر جدی دارند، به طوری که تقابل آن‌ها نسبت به مسئله عقل در باب آموزه‌های اعتقادی به ویژه مسئله توحید، پیامدهای بسیار متفاوتی را رقم زده است. بر این اساس، پژوهش حاضر با روش توصیفی و تحلیلی درصدد بررسی میزان عقل گرایی ماتریدیه و سلفیه در باب توحید برآمده و این نتیجه را به دست می دهد که سلفیان در باب توحید بر خلاف ماتریدیان قلمرو عقل را محدود نموده و این نگاه حداقلی به عقل در مباحث توحیدی تمایزات بین دو مکتب ماتریدیه و سلفیه در باب توحید رقم زده که مهم ترین نقاط تمایزات عبارت اند از: ارائه تقسیم متفاوت از توحید توسط دو مکتب، رویکرد متمایز در اثبات صفات و اقسام آن، رویکرد متمایز در باب تفسیر صفات خبری، رویکرد حداقلی یا حداکثری در براهین عقلی، عقلی یا شرعی دانستن حسن و قبح و رویکرد متفاوت در باب افعال الهی (جبر و اختیار). بدیهی است رویکرد حداقلی سلفیان به عقل در مباحث فوق، یک سری پیامدهای منفی همچون نفی مشروعیت توسل، استغاثه، توسل، ولایت تکوینی اولیاء، جسم انگاری خداوند و جواز تکلیف ما لا یطاق را در پی دارد.

کلمات کلیدی:

عقل گرایی، ایمان گرایی، افراطی گری، سلفیه، ماتریدیه، مسائل توحیدی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1952080>

